Jednodňový zázrak sa opakuje: V Botanickej záhrade UK vykvitol ďalší zmijovec

Datum	18.10.2026
Subjekt	Univerzita Komenského v Bratislave, Fakulta managementu
Region	Slovakia
Kategorie	Universities, Science and research, Environment

Je vyšší ako človek, kvitne sotva deň a pol a sprevádza ho zápach, ktorý je cítiť na metre ďaleko. V Botanickej záhrade Univerzity Komenského v Bratislave sa opäť odohrala mimoriadna udalosť – vykvitol ďalší jedinec zmijovca obrovského (Amorphophallus titanum).

Keď 6. augusta 2024 na Slovensku vôbec prvýkrát rozkvitol tento exotický unikát, išlo o obrovskú senzáciu. Botanickú záhradu UK vtedy počas jediného dňa navštívilo vyše 3 000 ľudí. Dnes sa milovníci prírody a botanických rarít môžu tešiť znova. Rozkvitol totiž ďalší zmijovec (Tento rok nejde o tú istú rastlinu, ktorá kvitla v lete 2024 – tá sa momentálne nachádza v tzv. listovej fáze).

Zmijovec obrovský (po anglicky nazývaný aj corpse flower či mŕtvolný kvet) pochádza výhradne z tropických pralesov na indonézskom ostrove Sumatra, kde sa radí medzi ohrozené druhy kvôli odlesňovaniu.

Aj keď rastlina medzi kvitnutiami vzhľadom pripomína strom, v skutočnosti ide o jediný obrovský metamorfovaný list. Ten ukladá živiny do podzemnej hľuzy, ktorá môže vážiť aj viac ako 60 kilogramov. Každý rok list odumrie a nahradí ho nový. Až po 3 až 7 rokoch (resp. približne 10 rokoch pri prvom kvitnutí) namiesto listu vykvitne obrovské súkvetie.

Samotné kvitnutie je neuveriteľne krátke a vzácne – trvá len 24 až 36 hodín. Počas tohto okna rastlina rozvinie svoj obal (tulec) s tmavočerveným vnútrom a odhalí množstvo drobných kvetov na dne lievika. Aby zabránila samoopeleniu, najprv vykvitnú samičie a až po nich samčie kvety.

Zaujímavosťou tiež je, že rastlina do okolia šíri intenzívny zápach rozkladajúceho sa mäsa, ktorým v prírode vábi hmyz a muchy na opelenie. Jej chemický koktail zahŕňa: kyselinu izovalérovú (zápach nosených ponožiek), dimetyltrisulfid (zápach zrejúcich či olomouckých syrečkov), dimetylsulfid (pripomínajúci zápach cesnaku), trimetylamín (zápach hnijúcich rýb), aj indol (fekálny zápach).

Aby sa charakteristický zápach rozšíril do čo najväčšej vzdialenosti, stredový šúľok (apendix) sa dokáže rozhorúčiť až na 37 °C. Stojí za tým fascinujúci biochemický proces v bunkových mitochondriách. Pri bežnom spaľovaní glukózy vzniká energia vo forme chemických väzieb ATP. Zmijovec však dokáže pomocou špeciálneho enzýmu (alternatívnej oxidázy) túto efektivitu znížiť a nevyužitú energiu premeniť priamo na čisté teplo. Zo stredu kvetu sa tak stáva doslova prírodná vonná tyčinka, ktorá láka opelovačov.

https://www.fm.uniba.sk/detail-aktuality/back_to_page/aktuality-35/article/jednodnovy-zazrak-sa-opakuje-v-botanickej-zahrade-uk-vykvitol-dalsi-zmijovec